

ЕКОЛОГО-ГІГІЄНІЧНІ, ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ІНШІ ПИТАННЯ

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ім. О.М. МАРЗЕЄВА. ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ

*Останіна Н.В., Влодек О.Б., Брязкало В.В., Череменко А.М.
ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України», м. Київ*

Як відомо, інформаційні технології відіграють ключову роль у процесі накопичення, поширення та ефективного використання нових знань. У науковій галузі це, насамперед, оперативний доступ до вітчизняних та світових інформаційних ресурсів, а також можливість інформування потенційних користувачів інформації про нові результати наукових досліджень.

У Законі України «Про концепцію Національної програми інформатизації» за-значено, що «інформатизація наукової діяльності сприятиме підвищенню ефективності наукових досліджень, створенню потужної системи науково-технічної інформації та її використанню на всіх етапах наукової діяльності за умови активізації всіх її форм. Повинні бути створені умови для широкої комп'ютеризації та математизації природничих і гуманітарних наук, входження у світову інформаційну мережу баз даних та знань, формування в майбутньому "об'єднаного" чи "колективного" інтелекту. Інформатизація вітчизняної науки дасть змогу підвищити її практичну віддачу, прискорити інтеграцію у світову науку».

Тому забезпечення належної комунікації з вітчизняними та зарубіжними колегами та партнерами є запорукою успішної діяльності для кожної науково-дослідної установи та зміцненню її авторитету в наукових колах.

На початку 90-х рр. минулого століття у науковому середовищі України існував ряд проблем, зокрема:

- низький рівень оснащеності сучасною комп'ютерною технікою;
- недостатній рівень підготовки наукового персоналу з питань ефективного використання інформаційних технологій для проведення наукових досліджень;
- відсутність обов'язкового стандарту володіння інформаційно-комунікаційними технологіями.

Тому перед керівництвом Інституту постало завдання придбання новітнього комп'ютерного устаткування, створення локальної комп'ютерної мережі і навчання персоналу роботі на комп'ютері з використанням мережевих технологій [1,2].

Першим кроком інформатизації було створення співробітниками лабораторії еколо-гігієнічної безпеки Українського науково-гігієнічного центру МОЗ України (саме так на той час називався наш Інститут) проекту локальної мережі нашої установи.

Створення локальної мережі Інституту проходило у декілька етапів.

У 1995 р. було розроблено, погоджено та затверджено проект локальної мережі на 60 точок підключення.

У 1996 р. було придбане мережеве та серверне устаткування, змонтована і запущена в тестовому режимі перша черга локальної мережі нашого Інституту.

У складі першої черги локальної мережі працювали комп'ютери, сполучені із сервером даних за допомогою коаксіального кабелю RG-058.

Мережа була конфігурована таким чином, що кожен підрозділ Інституту мав

свій загальний мережевий диск для спільного зберігання даних. Також став доступний мережевий друк документів.

Паралельно проводилося навчання співробітників основним правилам роботи з мережевим програмним забезпеченням [3,4].

У міру розширення локальної мережі модернізувалася її структура. Нові ділянки мережі монтувалися із застосуванням кабелів "вита пара", що згодом дало можливість збільшити внутрішньомережеву швидкість обміну даних з 10 до 100 мбіт/с.

У процесі створення та підтримки роботи локальної мережі стало очевидним, що необхідно мати спеціалізований підрозділ, який би займався безпосередньо завданнями інформатизації. Тому на порядок денний було поставлено питання підбору кадрів, здатних реалізувати на практиці і супроводжувати конкретні інформаційні проекти, з метою створення структурного підрозділу по координації діяльності окремих груп фахівців у рамках інформатизації великих державних установ.

І такий підрозділ був створено. У 1996 р. наказом директора УНГЦ на базі групи аналітичного контролю лабораторії екологічно-гігієнічної безпеки був створений Центр інформаційних ресурсів (ЦІР), який став згодом спеціалізованим підрозділом із проведення науково-дослідних, науково-практичних і методологічних робіт по впровадженню сучасних інформаційних технологій в системі МОЗ України, у підпорядкуванні якого наш Інститут працював аж до 2000 р.

У 1997 р. ЦІР розробив проект побудови локальної комп'ютерної мережі Міністерства охорони здоров'я України, який переміг в тендери на конкурсній основі серед інших запропонованих проектів. Цей проект також був успішно реалізований на практиці. Була розроблена концепція поетапного впровадження системи електронного документообігу Міністерства охорони здоров'я України з використанням платформи Lotus Domino.

Одним із етапів створення цього проекту було впровадження в Управлінні справами Міністерства охорони здоров'я мережевої системи контролю і обліку "контрольних" доручень, що надходять на виконання з центральних органів державної влади.

Проектом також було передбачено відповідне навчання співробітників Міністерства охорони здоров'я України. Доречі, тоді більш ніж 60 працівників МОЗ виявили бажання підвищити свій професійний рівень. І фахівці ЦІР із честю впоралися з дорученим завданням.

Згідно з наказом МОЗ України №35 від 11.02.1998 р. Центру інформаційних ресурсів були доручені ряд завдань по інформатизації міністерства і системи охорони здоров'я в цілому:

- здійснення методичних і науково-організаційних заходів, спрямованих на вирішення науково-технічної проблеми інформатизації охорони здоров'я;
- координація роботи установ охорони здоров'я по інформатизації охорони здоров'я;
- технічна підтримка, управління і адміністрування першої черги локальної комп'ютерної мережі МОЗ України;
- підключення локальних мереж МОЗ та УНГЦ в єдиний сегмент з метою створення галузевої медичної комп'ютерної мережі;
- підключення локальної мережі МОЗ до мережі Інтернет через вузол інтерактивного доступу ЦІР;
- розробка і надання на затвердження концепції архітектури галузевої медичної комп'ютерної мережі;
- забезпечення функціонування вузла доступу в Інтернет.

У 1996 р. ЦІР спільно з МОЗ і представництвом ООН в Україні працював над проектом "Україна-Дітям", який завершився випуском багатомовної збірки з медично-статистичними даними по Україні. Фахівцями ЦІР усі дані проекту були оброблені і оформлені. У рамках цього проекту Представництво ООН в Україні передало ЦІР устаткування для створення вузла доступу до мережі Інтернет.

Завдяки своїй апаратно-програмній базі, рівню підготовки фахівців і досвіду роботи наш Центр інформаційних ресурсів був вибраний учасником і успішно виконав поставлені завдання в міжнародному проекті ВООЗ EUPHIN – EAST по створенню Європейської мережі з охорони здоров'я.

Проект включав створення національних серверів з медичною статистичною

інформацією, доступних через Інтернет. У проекті брали участь 23 країни з Центральної і Східної Європи і низка азіатських країн із складу СНД. Фахівці ЦІР брали участь в 5-ти зустрічах за цим проектом. Одна з них була організована і проведена ЦІР у м. Києві в санаторії Пуща-Озерна в 1998 р.

Центр інформаційних ресурсів був одним з виконавців від МОЗ України спільного Українсько-канадського проекту "Молодь за Здоров'я". Головною метою проекту було сприяння в розробці стабільної національної політики здоров'я в Україні шляхом допомоги в розробці і впровадженні стратегії пропаганди здорового способу життя серед молоді. Спільно з Міністерством освіти і комітетом з проблем сім'ї і молоді фахівцями ЦІР був створений і тривалий час супроводжувався веб-сайт, присвячений пропаганді здорового способу життя.

У рамках програми Dancee співробітниками ЦІР також був спроектований і реалізований веб-сайт "Індикатори екологічного здоров'я".

Усі кошти, зароблені фахівцями ЦІР в процесі виконання різних проектів, спрямовувалися на постійне розширення і розвиток програмно-апаратної бази, що дало змогу створити на той час потужну, добре оснащену систему, яка містила в собі інформаційно-

обчислювальний центр, вузол доступу до інтернету з постійним з'єднанням, систему електронного документообігу і засоби для побудови мережі Intranet.

Основні види серверного програмного забезпечення, яке експлуатувалося на той час у ЦІР: Nowell Netware 4.11, Windows NT Server 4.0, Lotus Notes 5.0, Free BSD, SUN Solaris.

На той час у Центрі використовувалося наступне устаткування: сервери Hewlett Packard серій LM та E30, сервер SUN Ultra, сервер доступу CISCO – 2511, комунікаційне устаткування 3com і Hewlett Packard, модеми MultiTech [5,6,7].

З 1 січня 1998 р. почав свою роботу WEB-сервер МОЗ України, завдяки чому в мережі Інтернет за адресою www.health.gov.ua стала доступною корпоративна веб-сторінка Міністерства охорони здоров'я і УНГЦ, яка пропрацювала до появи офіційного веб-сайту МОЗ.

Зважаючи на те, що переважна більшість приватних користувачів на той час мала комутований доступ до інтернету за допомогою модемів та мала обмежену швидкість передачі даних, перша версія корпоративної веб-сторінки МОЗ містила мінімум необхідної інформації.

Так виглядала одна з перших версій корпоративного веб-сайту МОЗ України.

По мірі удосконалення комунікаційного обладнання до початкової інформації були додані нові розділи: "Історія охорони здоров'я в Україні"; "Основні види діяльності Міністерства"; "Керівництво"; "Структурні підрозділи"; "Прийом відвідувачів", "Зв'язки", "Законодавство", що дозволило більш наочно висвітлювати роботу Міністерства. За таким же принципом була структурована інформація про роботу Українського наукового гігієнічного центру, а також інша корисна інформація. Це дозволило об'єднати її в корпоративний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я, що активно функціонував у мережі Інтернет до літа 2002 р.

4 січня 2002 р. вийшла у світ постанова Кабінету Міністрів України №3 "Про порядок висвітлення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади", що зобов'язало кожен центральний орган виконавчої влади мати свій веб-сайт. На виконання даної постанови Міністерство охорони здоров'я створило свій офіційний веб-сайт за адресою www.moz.gov.ua.

З 2000 р. наш Інститут перейшов у підпорядкування Академії медичних наук України і отримав назву Державна Установа «Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзеєва Національної академії медичних наук України» (скорочено – ДУ «ІГМЕ НАМНУ»).

Коло наукових задач, розв'язуваних Інститутом, розширилося. Тому, звільнившись від суспільної роботи в МОЗ, фахівці ЦІР продовжили здійснення своїх планів із впровадження інформаційних технологій у нашому Інституті відповідно до наукової тематики.

Зокрема було оформлено 15 свідоцтв про реєстрацію авторських прав і подано заявку на оформлення деклараційного патенту на винахід. Продовжувалися також роботи в області веб-технологій, зокрема, були продовжені роботи з підтримки та подальшої модернізації веб-ресурсу www.health.gov.ua.

У зв'язку з появою офіційного веб-сайту Міністерства охорони здоров'я України, а також у зв'язку зі зміною наукових задач нашого Інституту веб-сайт с із серпня 2002 р. частково змінив свій зміст і став присвяченим проблемам гігієни навколошнього середовища, медичної екології, захисту населення від шкідливих антропогенних факторів навколошнього середовища, раціоналізації гігієнічних умов життя населення України.

Усе зростаючі об'єми інформаційних ресурсів потребували перегляду підходів до представлення інформації в інтернеті. При виборі оптимальної інформаційної технології з'ясувалося, що веб-портал є найбільш ефективною формою доступу цільових аудиторій до корпоративної інформації.

Окрім того, на момент створення оновленого ресурсу www.health.gov.ua в Україні не існувало єдиного широкодоступного державного інформаційного джерела, яке б містило інформацію про діяльність установ охорони здоров'я, санітарно-гігієнічної сфери, охорони довкілля, про послуги, що надаються, і проблеми сектора медичної екології. Але, в той же час, почали з'являтися нові веб-ресурси медичної і екологічної тематики, які містили інформацію, що являла інтерес для широкого загалу користувачів. Зокрема, на Урядовому порталі з'явилися інформаційні розділи «Здоров'я» та «Екологічні проблеми».

З появою офіційного веб-сайту МОЗ України стала доступною оперативна інформація про захворюваність населення України по таких хворобах, як грип і ОРЗ, ВІЛ/СНІД, туберкульоз, дифтерія, ботулізм, а також по харчових отруєннях і отруєннях неїстівними грибами.

Дуже потужний інтернет-ресурс, доступний на той час за адресою www.oblses.dp.ua створила Дніпропетровська облСЕС.

Тому ідея об'єднання існуючих ресурсів в єдиний інформаційний простір представлялася дуже актуальну, і фахівці Центру інформаційних ресурсів ДУ «ІГМЕ НАМНУ» зробили спробу об'єднати споріднені ресурси. З урахуванням освітлюваної тематики сайт дістав назву "Медекопортал".

Урядовий портал - Microsoft Internet Explorer

Файл Друк Вид Ізбранное Сервис Справка

Назад Вперед Остановить Обновить Домой Поиск Ізбранное Медиа Журнал Пoчта Розмeр Печать Правка

Адрес: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/mcategory?cat_id=28923

ЕДИНИЙ ВЕБ-ПОРТАЛ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОГО ВЛАДИ УКРАЇНИ

НОВИНИ

Головна сторінка Допомога Карта порталу 12 грудня 2002 р. УКР | РУС | ENG

Що нового? Інформаційні ресурси Про Україну Політика Європейський вибір Реальний сектор Україна регіональна

Пошук

По всьому порталу у поточному розділі центральні органи влади місцеві органи влади усі органи влади

Розширенний пошук

Уряд України
Діяльність Уряду
Органи влади
Державні компанії
Прес-центр
Нормативно-правова діяльність
Зразки документів
Державні закупівлі
Довідник урядових установ та організацій
Центр моніторингу діяльності урядових установ
Геоінформаційна система

Обери тему

Громадянам України Юридичним особам Державним службовцям Міжнародні спільноти

12 грудня 2002 р.

УКР | РУС | ENG

Всі новини >

11:27 (12.12.2002) Вагомий аргумент - особистий приклад службовця

11:32 (12.12.2002) Реальний бюджет - спільнe завдання уряду і парламенту

11:27 (12.12.2002) В.Ф. Янукович дав першу розширену прес-конференцію в ранні Прим'єр-міністра

11:24 (12.12.2002) Учора відбулося перше засідання нового коаліційного уряду

10:14 (12.12.2002) Спомна використати законні важелі

18:17 (11.12.2002) Перша розширеня прес-конференція Прим'єр-міністра України Віктора Януковича

17:06 (11.12.2002) Зустріч Івана Кириленка з послом ФРН в Україні Дітмаром Штюденманом

16:24 (11.12.2002) Уряд затвердив постанову "Про внесення змін до заходів щодо виконання Програми розвитку

Інтернет

Так виглядала на той час головна сторінка Урядового порталу.

Міністерства охорони здоров'я - Microsoft Internet Explorer

Файл Друк Вид Ізбранное Сервис Справка

Назад Вперед Остановить Обновить Домой Поиск Ізбранное Медиа Журнал Пoчта Розмeр Печать Правка

Адрес: http://www.moz.gov.ua/index_u.html

Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України

ДОВІДКА

Інформація щодо ...

ЗАХВОРЮВАННЯ НА ГРІП ТА ГРЗ ► станом на 08.12.2002 року

Захворіння за тиждень ...	Всього	Дорослі	Дти
з 02.12 по 08.12	57575	26269	31306
з 25.11 по 01.12	55393	25951	29442
з 18.11 по 24.11	51964	24842	27122
з 11.11 по 17.11	51921	23284	25890
з 04.11 по 10.11	51008	25076	25932

ЗАХВОРЮВАННЯ НА ВІР / СНІЦ ► станом на 01.05.2002 р.

Показник	Всього	Померло
Кількість випадків, осіб	46801	1711

ЗАХВОРЮВАННЯ НА ТУБЕРКУЛОЗ ► станом на 01.01.2002 р.

Кількість випадків ...	Всього	Дорослі	Дти
у 2001 році	33634	32846	788
у 2000 році	29753	28963	790

ЗАХВОРЮВАННЯ НА ДІФТЕРИЮ ► станом на 10.12.2002 року

Кількість випадків ...	Всього	Дорослі	Дти
у 2002 році (на 10.12)	175	159	16
з них летальні	6	4	2
у 2001 році (на 10.12)	277	228	49
з них летальні	10	9	1

ЗАХВОРЮВАННЯ НА БОТУПІЗМ ► станом на 09.12.2002 року

Показник	Спалухи	Потерпіл	з них летальні
У 2002 році (на 09.12)	117	140	4
У 2001 році (на 09.12)	163	202	18

СПАЛАХІ ХАРОЧВИХ ОТРУСНЬ ТА ГОСТРИХ КІШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ ► станом на 10.12.2002 року

Показник	Спалухи	Разом хворих	Дорослі	Дти
Разом по Україні	27	1118	599	519

Головна сторінка

Інтернет

Так виглядала на той час сторінка МОЗ стосовно показників захворюваності.

Перша версія Медекопорталу запрацювала 25 липня 2002 р. У міру підготовки матеріалів сайт періодично поповнювався новою інформацією. З метою розширення аудиторії зацікавлених осіб було прийнято рішення подавати матеріали на українській, російській і англійській мовах.

Основними інформаційними розділами Медекопорталу стали «Охорона здоров'я в Україні», «Санітарія та гігієна», «Екологія», які містили популярні на той час посилання на інформаційні ресурси відповідних наукових напрямків.

Однією із основних задач веб-ресурсу www.health.gov.ua, як і раніше, залишалося висвітлення роботи ДУ «ІГМЕ НАМНУ» і

наукового Товариства гігієністів України, а також їхньої участі у підготовці державних законопроектів і нормативних документів.

Так виглядала головна сторінка першої версії Медекорорталу.

Текст Національного плану дій з гігієни навколошнього середовища на 2000-2005 рр. на Медекорорталі.

Зокрема веб-ресурс www.health.gov.ua одним із перших в Україні оприлюднив тексти Національного плану дій з гігієни навколошнього середовища на 2000-2005 рр. і міського плану дій з гігієни навколошнього середовища м. Києва на 2002-2005 рр., розроблені при безпосередній участі провідних учених і фахівців ДУ «ІГМЕ НАМНУ».

Законодавчою основою створення Медекорту на міжнародному рівні стала Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі ухвалення рішень і доступ до правосуддя з питань довкілля, підписана від імені України 25 червня 1998 р. у м. Орхус (Данія) і ратифікована Верховною Радою України 6 липня 1999 р. (№832-XIV).

Фахівці ЦІР також започаткували інформаційну підтримку в інтернеті роботи Державної науково-дослідної лабораторії по контролю якості лікарських засобів, у роботу якої було запроваджено автоматизовану систему внутрішнього документообігу на основі програмної оболонки Lotus Notes [8-11].

Уперше в Україні у рамках проведення робіт по боротьбі з фальсифікацією лікарських препаратів була реалізована на практиці on-line система перевірки достовірності сертифікатів аналізу, що пройшли контроль в Державній науково-дослідній лабораторії з контролю якості лікарських засобів ДУ «ІГМЕ НАМНУ».

The screenshot shows the homepage of the National Research and Experimental Laboratory for Control of Pharmaceutical Quality (Державна науково-дослідна лабораторія з контролю якості лікарських засобів). The page features a yellow sidebar with links to various sections like 'Здоров'я', 'ІГМЕ', 'ЦІР', 'Каталог', 'Події', 'Публікації', and 'Links'. The main content area has sections for 'Керівництво' (with a photo of the head), 'Акредитація' (with a photo of a laboratory), 'Адреса' (with a map and contact info), and 'Перевірка сертифікатів аналізу лікарських засобів' (with a note about it being available since 01.01.1999). A sidebar on the right provides information about the laboratory's history and its main directions of activity.

Так виглядала на той час веб-сторінка Державної науково-дослідної лабораторії по контролю якості лікарських засобів у складі Медекорту.

Сама система перевірки була виконана у вигляді окремої веб-сторінки на Медекорталі. У першій версії системи було передбачено можливість перевірки дійсності сертифікатів як у режимі on-line, так і шляхом відправки SMS-повідомлень з мобільного телефону. На превеликий жаль, на сьогодні політика операторів мобільного зв'язку України унеможливила роботу цього сервісу, оскільки відправка SMS-повідомлень стала платною, а тому не може бути широкодоступною для широкого загалу користувачів.

Що ж стосується перевірки дійсності сертифікату у режимі on-line, для цього необхідно вказати, так, як зазначено в сертифікаті, номер та дату сертифікату, або ж код ID. У відповідь система видає інформацію, існує чи не існує заявлений сертифікат [8].

Ця система є першою в Україні і діючою на сьогодні дистанційною системою перевірки. На сьогодні сервіси даної системи доступні на веб-ресурсі www.druglab.kiev.ua.

МЕДЕКОПОРТАЛ - Microsoft Internet Explorer

Файл Правка Вид Избранное Сервис Справка

Назад Вперед Остановить Обновить Домой Поиск Избранное Медиа Журнал >

Адрес: http://192.168.37.55 Старт Перехід Ссылки >

МЕДЕКОПОРТАЛ
Сайт гігієни та медичної екології

Українська
Англійська

Home

Здоров'я
ІГМЕ
ЦІР
Каталог
Події
Публікації
Links

Система перевірки сертифікатів результатів аналізу

Сертифікат: № від
Або
Код(Id):
Перевірити

Ця сторінка дозволяє Вам перевірити сертифікат результата аналізу лікарських засобів та субстанцій, які проходили контроль якості.

Для перевірки вкажіть (так, як зазначено в сертифікаті):
 - номер сертифікату (наприклад 1234 або 4321Ф);
 - дату сертифікату (наприклад 2.01.1999);
 Або
 - код ID (наприклад 65A81D0475).

Для перевірки за допомогою мобільного телефону відправте SMS на електронну адресу sert@www.health.gov.ua код Id сертифікату.
 (наприклад текст SMS:
 sert@www.health.gov.ua 65A81D0475
)

© 1999-2002 www.health.gov.ua

Местная интрасеть

Стр. 5 Ряд 1 5/6 На 26,2см Ст 49 Кол 1 | ЗАП ИСПР ВДЛ ВАМ русский (Ро) |

Так виглядала на той час веб-сторінка системи перевірки сертифікатів аналізу лікарських засобів, що пройшли контроль якості в Державній науково-дослідній лабораторії з контролю якості лікарських засобів.

Започатковані реформи в охороні здоров'я, а саме розбудова системи громадського здоров'я в Україні, внесли зміни в наукову діяльність Інституту. Для забезпечення наукового супроводу розбудови служби громадського здоров'я, зміцнення пріоритетності профілактичного напрямку у сфері охорони здоров'я Президія НАМН України своєю

постановою від 29 квітня 2015 р. перейменувала ДУ «Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзесева НАМН України» в ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзесева НАМН України». Змінилася не лише назва закладу, а й відбулися його структурна трансформація та модернізація напрямків діяльності.

ДУ "ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ІМ. О.М. МАРЗЕСЕВА НАМНУ"

ГОЛОВНА

ПЕРВІНЦІВО ДІЛІННЯ

ПРО ІНСТИТУТ

ДІЛІННЯ

ДОСЯГНЕННЯ

НОВИНИ

ПОСЛУГИ

КОНТАКТИ

Пошук по сайту

Пошук 559-73-73
+38 044) 513-15-28

РІШЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»

ІСТОРІЯ ІНСТИТУТУ

Початок

Так на сьогодні виглядає головна сторінка веб-сайту ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзесева НАМН України».

Починаючи з 2016 р. в інтернеті за адресою www.health.gov.ua почав працювати офіційний веб-сайт ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеєва НАМН України».

Інформація про роботу наукових видань Інституту та Державної науково-

дослідної лабораторії по контролю якості лікарських засобів тепер міститься в окремих новстворених веб-ресурсах, супровід яких доручено провідним фахівцям процесу інформаційного забезпечення Державної науково-дослідної лабораторії з контролю якості лікарських засобів.

Державна науково-дослідна лабораторія
з контролю якості лікарських засобів

[про лабораторію](#) | [діяльність](#) | [новини](#) | [зворотній зв'язок із замовником](#) | [корисна інформація](#) | [контакти](#)

Місія завідувача та співробітників Лабораторії:

не допустити на ринок України проникнення някісних лікарських засобів, ДД та інших видів продукції, які проходять контроль якості та дослідження в Лабораторії, з метою збереження життя та здоров'я людей.

Лабораторні новини

Провідні фахівці лабораторії прийняли участь у роботі бізнес-семінару "Індія - глобальна сила у фармацевтиці. Надійний партнер для України".

В лабораторії було проведено пожежний тренінг.

[переглянути більше >>](#)

Так на сьогодні виглядає головна сторінка веб-сайту Державної науково-дослідної лабораторії з контролю якості лікарських засобів.

На сьогодні Інститут підтримує наступні інформаційні ресурси:

- www.health.gov.ua – офіційний веб-сайт ДУ «ІГЗ НАМНУ»;
- www.dovkil-zdorov.kiev.ua – офіційний веб-сайт наукового журналу «Довкілля та здоров'я»;
- www.gigiena-mist.kiev.ua – офіційний веб-сайт наукової збірки «Гігієна населених місць»;
- www.druglab.kiev.ua – офіційний веб-сайт Державної науково-дослідної лабораторії по контролю якості лікарських засобів.

Державна випробувальна лабораторія з контролю якості лікарських засобів ДУ «Інститут громадського здоров'я НАМНУ» створила власний веб-сайт www.druglab.kiev.ua, який розпочав свою роботу 6 червня 2011 р.

На сьогодні це дуже потужний інформаційний ресурс, який підтримується українською, російською та англійською мовами, і містить інформаційні рубрики стосовно основних напрямків діяльності лабораторії, підтвердження її компетенції, стрічку новин, розділ відгуків клієнтів, форум фахівців з контролю якості лікарських засобів та контактну інформацію.

У свою чергу, кожна інформаційна рубрика має розгалужену структуру та містить багато інформаційних матеріалів, кількість яких неупинно збільшується.

Досвід підтримки роботи веб-сайту лабораторії показав, що для забезпечення належної роботи веб-ресурсу недостатньо мати технічні ресурси та ІТ-персонал, відповідальний за його технічне обслуговування та інформаційне наповнення. Інформаційний

веб-ресурс як такий являє собою складну систему, яка повинна забезпечити

- обмін офіційною інформацією між лабораторією та замовниками;
- збір електронних повідомлень і результатів анкетування відвідувачів лабораторії та її веб-сайту;
- надання за потреби додаткових електронних сервісів (наприклад, перевірки сертифікатів якості або розрахунку невизначеності вимірювань).

Інформація, яка накопичується в межах цього інформаційного ресурсу, адресована великій кількості людей, і її подальша обробка однією людиною дуже проблематична.

Способи розв'язання цієї проблеми обговорювалися на підсумковій нараді вищого керівництва нашої лабораторії, яка відбулася 13 липня 2017 р. Для організації ефективної роботи інформаційного ресурсу www.druglab.kiev.ua було запропоновано організувати усі роботи з підтримки роботоздатності та інформаційного наповнення веб-сайту у вигляді окремого підпроцесу та інтегрувати його до діючої в лабораторії системи управління якістю (СУЯ).

Державна науково-дослідна лабораторія
з контролю якості лікарських засобів

[ПРО ЛАБОРАТОРІЮ](#) [ДІЯЛЬНІСТЬ](#) [НОВИНИ](#) [ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК](#) [КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ](#) [КОНТАКТИ](#)

пошук

[Головна](#) > [Зворотній зв'язок із замовником](#)

Відгуки
Анкетування
Запитання та
відповіді
Задати питання
Оцінка якості
роботи веб-сайту

Ваші відгуки
працюють на покращення нашої діяльності

Подяки

Скарги /
рекламації

Пропозиції

Співробітництво

Досягнення

Оцініть наш
веб-сайт!

Службовий вхід

Так на сьогодні виглядає сторінка зворотнього зв'язку із замовниками Державної науково-дослідної лабораторії з контролю якості лікарських засобів.

Вбудовані сервіси зворотнього зв'язку дозволяють проаналізувати як скарги, пропо-

зиції, подяки та відгуки відвідувачів веб-сайту, так і роботу його окремих розділів.

Відгуки
Анкетування
Запитання та відповіді
Задати питання
Оцінка якості роботи веб-сайту

Просимо витратити декілька хвилин Вашого часу на заповнення анкети.
Разом ми зможемо зробити наш веб-сайт ще краще!
Конфіденційність інформації гарантуємо!

Переконливо просимо оцінити наш веб-сайт у балах:
3 – якщо Ви повністю задоволені змістом/роботою розділу/сервісу;
2 – якщо Ви частково задоволені змістом/роботою розділу/сервісу;
1 – якщо Ви не задоволені змістом/роботою розділу/сервісу;

П.І.Б.

Email

Співробітництво

Досягнення

Службовий вхід

Ваша оцінка роботи рубрик та сервісів веб-сайту нашої Лабораторії:

«Про Лабораторію»	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3
«Діяльність»	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3
«Новини»	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3
«Зворотній зв'язок із Замовником»	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3
«Корисна інформація»	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3
«Контакти»	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3
«Запитання та відповіді»	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3
Швидкість завантаження веб-сайту на Вашому комп'ютері?	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3

Так виглядає фрагмент анкети оцінки якості роботи веб-сайту Державної науково-дослідної лабораторії з контролю якості лікарських засобів.

Тепер робота веб-сайту щомісяця оцінюється та аналізується на оперативних засадах в лабораторії. Зокрема, роботу веб-сайту оцінюють за наступними критеріями:

- своєчасність надання персоналом лабораторії оперативної інформації для стрічки новин стосовно заходів, що проводилися в лабораторії за поточний місяць;
- своєчасність наповнення веб-сайту наданою інформацією;
- актуальність розміщеної інформації на веб-сайті;
- зауваження стосовно достовірності інформації на веб-сайті.

Усе це дозволило підтримувати актуальну інформацію, розміщену на веб-сайті, та розширити аудиторію спілкування з відвідувачами сайту.

Досвід роботи СУЯ в лабораторії показав, що організація виконання робіт на основі процесного підходу дозволяє раціонально використовувати усі наявні ресурси. Таким чином, можливий оптимальний роз-

поділ обов'язків із підготовки інформації для наповнення веб-сайту між працівниками лабораторії шляхом призначення осіб, відповідальних за конкретні напрямки роботи. А це є актуальним в умовах обмеженої кількості працівників.

Контроль за роботою веб-сайту з боку вищого керівництва дозволяє підтримувати роботу веб-ресурсу на рівні джерела своєчасної, достовірної та якісної інформації.

Фахівці Державної науково-дослідної лабораторії з контролю якості лікарських засобів постійно працюють над удосконаленням програмного забезпечення, що використовується у роботі Лабораторії та Інституту.

Зокрема, на веб-сайті Державної науково-дослідної лабораторії з контролю якості лікарських засобів www.druglab.kiev.ua стала доступною в режимі on-line оцінка невизначеності вимірювань для методів кількісного визначення згідно з методикою Фармакопеї України.

Нормативні документи

Фармакопеї

Корисні посилання

Оцінка невизначеності вимірювань

Перевірка сертифікату аналізу

Оцінка невизначеності вимірювання для методів кількісного визначення відповідно до методики Фармакопеї України

Вимірювальна величина y є функцією n незалежних величин x_i , для кожної яких відомі невизначеності Δ_x

$$y=f(x_1, x_2, \dots, x_n)$$

Якщо функціональна залежність має вигляд:

$$y = \frac{K \cdot x_1 \cdot x_2 \cdot \dots \cdot x_m}{x_{m+1} \cdot x_{m+2} \cdot \dots \cdot x_n}$$

де K - константа, то можна провести оцінку використовуючі дану web-сторінку.

Крок 1. Зазначте параметри:

1) n - Кількість параметрів у формулі:

1 ▾

2) $n1$ - Кількість параметрів у формулі, які визначались як середнє при багаторазовому визначення (Тип А):

0 ▾

3) $n2$ - Кількість параметрів у формулі, для яких невизначеність відома (Тип В):

0 ▾

Має виконуватись рівність $n=n1+n2$

4) Отримане значення результату випробування y :

[ ]

Надіслати

Співробітництво

Досягнення

Службовий вхід

Так на сьогодні виглядає сторінка on-line оцінки невизначеності вимірювань для методів кількісного визначення згідно з методикою Фармакопеї України.

Фахівці Державної науково-дослідної лабораторії з контролю якості лікарських засобів приймають активну участь у науковій роботі Інституту. Окрім запланованої наукової тематики ними за останні 5 років підготовлено наукову статтю [9] та ряд виступів на науково-практичних конференціях [10-14] з питань удосконалення інформаційних технологій у роботі Інституту.

Робота Лабораторії тісно пов'язана з покращенням роботи ресурсу www.druglab.kiev.ua.

22 січня 2016 р. Лабораторія отримала підтвердження щодо прекваліфікації ВООЗ, програма якої розроблена для забезпечення населення якінimi лікарськими засобами. Визнання відповідності Лабораторії вимогам міжнародних стандартів - висока оцінка, підтвердження готовності виходу лабораторії на

шлях міжнародного співробітництва. Лабораторія включена до Переліку прекваліфікованих ВООЗ лабораторій з контролю якості, які вважаються прийнятними для використання установами ООН та іншими міжнародними організаціями. Відповідність вимогам прекваліфікації Лабораторія підтверджує, звітуючи перед ВООЗ про свою діяльність щодо проведення контролю якості лікарських засобів протягом календарного року.

Провідні фахівці нашої Лабораторії прийняли участь у роботі Шостого міжрегіонального семінару для лабораторій контролю якості, прекваліфікованих Всесвітньою організацією охорони здоров'я (6th WHO International Seminar for the Quality Control Laboratories involved in the WHO Prequalification), який проводився з 23 по 25 жовтня 2018 р. у м. Делі (Індія). На семінарі обговорювалися

перспективи переходження прекваліфікованих лабораторій на використання стандарту ISO 17025:2017. А це, у свою чергу, передбачає нові вимоги щодо якості роботи веб-ресурсів випробувальних лабораторій, оскільки згідно вимог стандарту ISO 17025:2017 лабораторія повинна отримувати зворотній зв'язок від своїх замовників, як позитивний, так і негативний. Дані зворотнього зв'язку повинні аналізуватися і використовуватися для поліпшення системи менеджменту, лабораторних робіт і обслуговування замовників.

Нині діюча версія веб-ресурсу www.druglab.kiev.ua максимально відповідає

вимогам стандарту ISO 17025:2017, оскільки дозволяє проводити анкетування відвідувачів, приймати відгуки, скарги, пропозиції та подяки від замовників послуг Лабораторії.

Таким чином, сучасна мережева інфраструктура, серверна платформа та накопичений досвід створення та підтримки інформаційних ресурсів дозволяють провідним фахівцям ДУ «ІГЗ НАМНУ» приймати участь у роботі великих міжнародних проектів з питань громадського здоров'я та охорони навколошнього середовища, що сприятиме підвищенню авторитету ДУ «ІГЗ НАМНУ» у міжнародних наукових колах.

ЛІТЕРАТУРА

- Сердюк А.М., Останина Н.В., Влодек А.Б. Оценка эффективности влияния различных видов информации в работе Министерства здравоохранения Украины // Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України на рубежі століття. Збірка тез та доповідей науково-практичної конференції, присвяченій пам'яті Д.М. Калюжного. – Вип.3. – К.: – УНГЦ. – 2000. – С
- Влодек А.Б., Брязкало В.В., Шановский А.Г. Информатизация в системе управления здравоохранения: обучение персонала новым информационным технологиям // Гигиена населенных мест. – Вып.33. – К.: 1998. – С. 350-354.
- Гончарук В., Шановський О., Брязкало В. Інформатизація у системі управління охорони здоров'я: навчання персоналу новим інформаційним технологіям // Український журнал медичної техніки і технології. – К.: 1998. – №4. – 90 с.
- Сердюк А.М., Останина Н.В., Брязкало В.В., Череменко А.Н., Босьх Ю.С., Влодек А.Б., Савина Р.В., Савицкая Е.И. О работе Центра информационных ресурсов // Гигиена населенных мест. – К.: 2001. – Вып.38. – С 489-494.
- Останіна Н.В. Центр інформаційних ресурсів МОЗ України: задачі, проблеми, рішення // Український журнал медичної техніки і технологій. – К.: 1998. – №4. – 86 с.
- Останіна Н.В. Необхідність і особливості побудови корпоративної мережі МОЗ України // Український журнал медичної техніки і технологій. – К.: 1998. – №4. – 88 с.
- Останина Н.В., Череменко А.Н. Использование системы Lotus Notes для автоматизации работы государственной лаборатории контроля качества лекарственных препаратов // Гигиена населенных мест. – К.: 1998. – Вып.33. – С. 358-362.
- Сердюк А.М., Останина Н.В., Брязкало В.В., Череменко А.Н., Босьх Ю.С. Система проверки сертификатов результатов анализа лекарственных средств с использованием Internet на базе Lotus Notes // Гигиена населенных мест. – К.: 2001. – Вып.38. – С 494-498.
- Останина Н.В., Брязкало В.В., Влодек А.Б. Некоторые вопросы информационной поддержки работы испытательной лаборатории // Гігієна населених місць. – Збірник. – К.: 2013. – №62. – С. 386-397.
- Влодек А.Б. Некоторые вопросы повышения эффективности работы веб-сайта Лаборатории контроля качества лекарственных средств // Збірка тез доповідей науково-практичної конференції “Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України” (Десяті Марзєєвські читання). – К.: 2014. – Вип.14. – С. 299-300.
- Влодек О.Б. Деякі питання підвищення ефективності спілкування молодих науковців України // Збірка тез доповідей науково-практичної конференції “Актуальні питання гігієни

- та екологічної безпеки України” (Одинадцяті Марзеевські читання). – К.: 2015. – Вип.15. – С. 292-294.
12. Влодек О.Б. Підвищення ефективності веб-сайту лабораторії з контролю якості лікарських засобів // Збірка тез доповідей науково-практичної конференції “Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України” (Одинадцяті Марзеевські читання). – К.: 2015. – Вип.15. – С. 294-297.
13. Останіна Н.В., Влодек О.Б. Забезпечення веб-сайту лабораторії з контролю якості лікарських засобів ДУ «ІГЗ НАМНУ»: своєчасність та якість інформації // Збірка тез доповідей науково-практичної конференції “Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України” (Тринадцяті Марзеевські читання). – К.: 2017. – Вип.17. – С. 50-53.
14. Останіна Н.В., Влодек О.Б., Брязкало В.В., Череменко А.М. Інформаційні технології у науково-практичній діяльності інституту громадського здоров'я ім. О.М. Марзеева. Сторінки історії. // Збірка статей та тез доповідей науково-практичної конференції “Історія медичної науки, практики та освіти”. – К.: 2018. – С. 71-77.

Резюме. Данная статья посвящена основным историческим этапам создания информационной инфраструктуры Государственного учреждения "Институт общественного здоровья им. А.Н. Марзеева НАН Украины".

Abstract. This article is devoted to the basic historical stages of creation of informative infrastructure of the State Institution "Marzeiev Institute of Public Health NAMS of Ukraine".

УДК 621.3.01

АКТИВНОЕ ЭКРАНИРОВАНИЕ МАГНИТНОГО ПОЛЯ ВОЗДУШНЫХ ЛИНИЙ ЭЛЕКТРОПЕРЕДАЧИ

(Посвящается светлой памяти Юрия Даниловича Думанского)

Розов В.Ю., Кузнецов Б.И., Никитина Т.Б., Бовдуй И.В.

ГУ «Институт технических проблем магнетизма НАН Украины», г. Харьков

Введение. Наиболее опасным для населения источником техногенного магнитного поля (МП) промышленной частоты, являются высоковольтные ЛЭП [2]. Без принятия специальных мер, они создают интенсивное МП, имеющее канцерогенные свойства на расстояниях до 100 м от ЛЭП. Поэтому в мире ужесточаются санитарные нормы [1] по предельно допустимому уровню индукции магнитного поля 50-60 Гц (менее 1 мкТл) и проводятся интенсивные работы по их обеспечению для населения. В настоящее время жесткие санитарные нормы по индукции МП (0,5 мкТл) введены и в нормативные документы Минэнерго Украины [2]. Однако в Украине эти нормы повсеместно превышаются, что создает угрозу для

здравья миллионов людей, проживающих ближе 100 м от высоковольтных ЛЭП.

Проведенные в Институте технических проблем магнетизма НАН Украины комплексные экспериментальные исследования МП действующих воздушных ЛЭП 10-330 кВ показали [3-7], что их МП в 3-5 раз превышает нормативный уровень на границе ранее сформированных по электрическому полю санитарных зон. Такое положение требует срочного принятия мер по снижению в 3-5 раз МП действующих ЛЭП в черте городов Украины.

Аналогичное положение является типичным для большинства промышленных стран мира, однако в этих странах уже созданы и широко используются технологии нормализации МП действующих ЛЭП [8-16].